

Noțiunile de bază, criteriile și starea generală a zonelor umede

Alexei Andreev, Societatea ecologică «BIOTICA»

„Elaborarea Strategiei pentru zonele umede a Republicii Moldova”

Ce legislație de mediu ne dorim ?

- O bază legală trainică pentru dezvoltarea durabilă (în temelie – legi organice detaliate, conectate prin intermediul prevederilor tranzitorii exacte) ?
- Cadrul legal, compus din regulamente de bază (armatura), distribuită în diferite legi și acte normative:
  - (a) în vigoare, active,
  - (b) care lipsesc și
  - (c) care nu se implementează
  - ceea, ce avem?
- “Plasa” legală, care constă din prevederi de bază, dispersate în diferite legi și acte normative în vigoare:
  - Ca sa prindem și rechinii, și peștii mici?

Definiții de bază – zona umedă

- *Zone umede* – zone cu exces de umiditate sau acvatică,
  - **naturale** sau **artificiale**,
  - **permanente** sau **temporare**,
  - cu apă stătătoare sau curgătoare,
  - cu ape dulci sau sărate (inclusiv cursuri acvatică, lunci, heleșteie și rezervoare acvatică, bălți, mlaștini, limanuri, delte etc.);
    - [determinate în **baza abordării ecosistemice** și ținând cont de **caracteristicile ecologice** ale acestor zone și **terenurile limitrofe** din limitele **bazinului de colectare asociat**].

Definiții de bază – zona umedă de *importanță internațională*

- Zonă umedă, ce:
  - corespunde **criteriilor Convenției** Ramsar,
  - este recunoscută și inclusă în Lista zonelor umede de importanță internațională;
  - zonele umede de importanță internațională poate **incorpora: zonele riverane și de coastă limitrofe** zonelor umede (art. 2.1. al Convenției) în limitele bazinelor hidrografice asociate acestora (Rezoluția IX.6);
  - **frontierele** zonelor umede de importanță internațională **sunt determinate** luând în considerare **caracterul ecologic** și **abordările ecosistemice**.

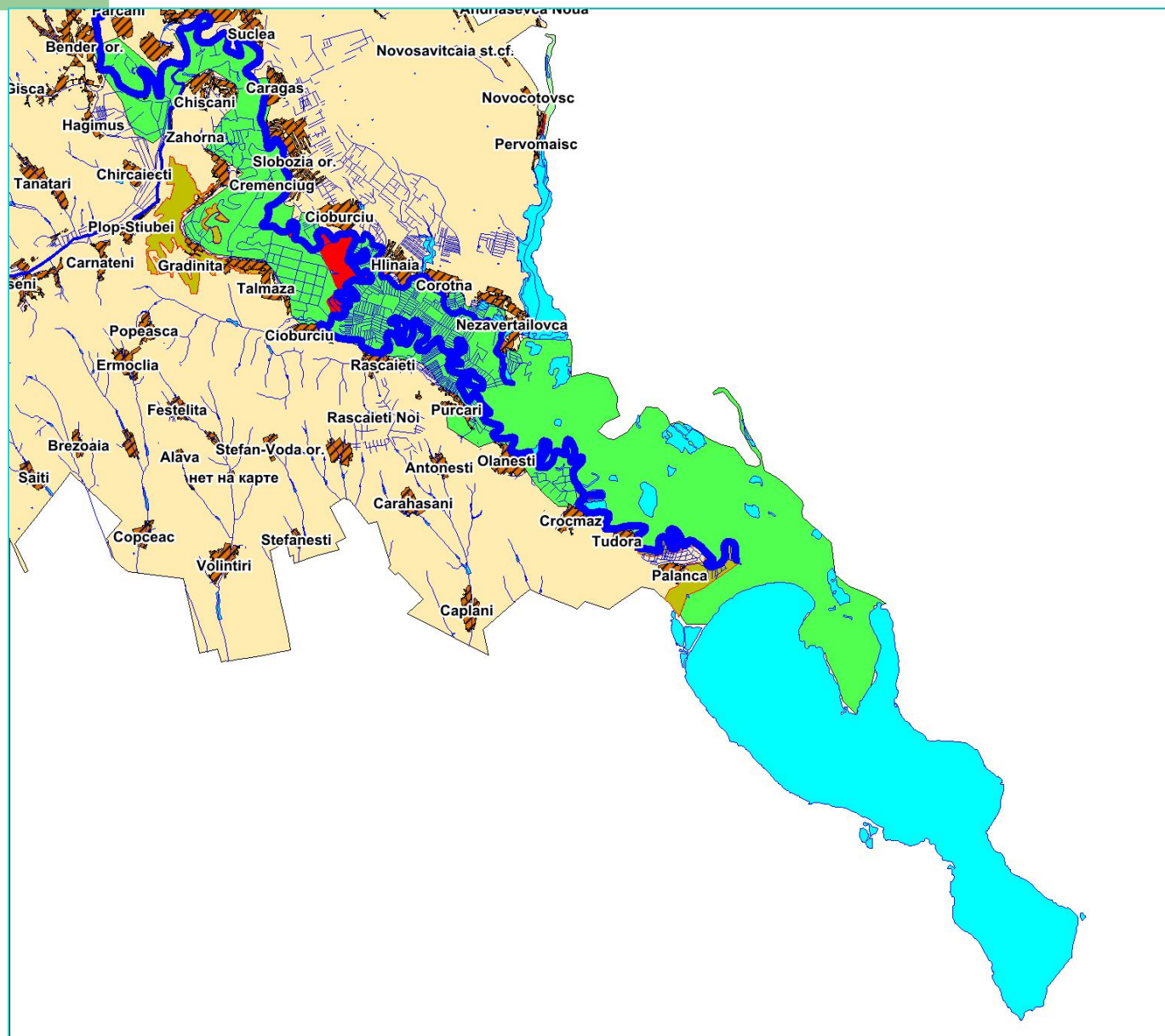
Definiții de bază – zona umedă de *importanță națională*

- *Zonă umedă*, ce menține
  - o biodiversitate mare și / sau ce susține în mod semnificativ principalele căi de migrației a păsărilor,
  - ce cuprinde importante resurse de apă sau
  - care încorporează monumente geologice sau geografice remarcabile ale naturii,
  - după cum indică criteriile Strategiei Naționale privind zonele umede

Definiții științific-tehnice

- *Caracterul ecologic* - combinația componentelor, proceselor și beneficiilor/serviciilor ecosistemelor la momentul dat.
- *Faună și floră asociată cu ecosistemele acvatice* - specii și grupuri de specii protejate sau grupuri resurse de specii
- *Arie de protecție specială avifaunistică* – spațiu natural destinat conservării, menținerii și, după caz, readucerii într-o stare de conservare favorabilă a speciilor de păsări și a habitatelor specifice, în vederea protecției speciilor de pasări migratoare sălbatice (LEGE Nr. 61 din 01.04.2011, noțiunea asociată cu Directiva Păsărilor al UE);
- *Zonă umedă geografică* - o zonă umedă extinsă sau un lanț de zone umede unite din punct de vedere ecologic cu un hotar geografic relativ clar.

Exemplu a zonei umede geografice

Definiții științific-tehnice care necesită investigații în teren

- *Evaluarea zonei umede* – identificarea stării acesteia și pericolelor la care este supusă, ca bază pentru colectarea unei informații mai specifice prin intermediul monitoringului.
- *Inventarierea zonei umede* – colectarea și /sau compararea detaliată a informației de bază pentru gestionarea zonei umede, inclusiv asigurarea unei baze informaționale pentru o evaluare specială și realizarea monitoringului, desemnarea și restabilirea zonei umede.
- *Rezistența ecosistemică a zonelor umede* - capacitatea de a menține biodiversitatea, inclusiv speciile și ecosistemele țintă, în pofida regimurilor schimbătoare ale scurgerilor, inundațiilor și precipitațiilor, grație diversității ecosistemelor și caracteristicilor fizice.
- *Rezistența zonelor umede față de regimurile de scurgere și viituri* - rezistența și capacitatea de a menține principalele trăsături ale ecosistemelor, în pofida caracteristicilor distorsionate de alimentare cu apă și a reliefului, inclusiv ca urmare a impactului uman și schimbărilor climatice.

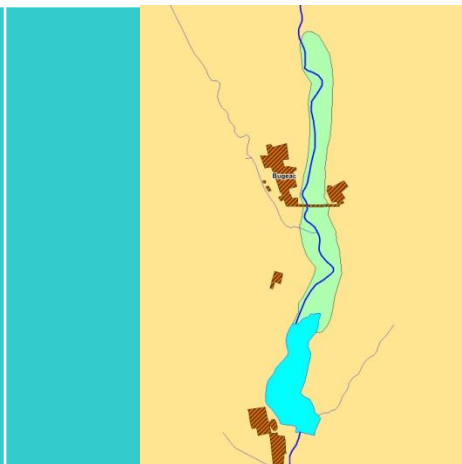
Definiția științifico-tehnică specială de importanța conservatională

- *Porțiunea superioară a zonei umede* – zona cu ape de adâncime mică, sectoare de mlaștină și / sau ecosisteme umede tipice (vegetație semi-scurfundată, desișuri de trestie, lunci, desișuri de arbuști, păduri), amplasate pe cursul de apă ce formează un heleșteu, alt rezervor de apă sau zonă umedă în avale sau ce constau din sectoare ce asigură alimentarea cu apă a heleșteiilor, și care au un rol important în curățarea apei, cu o fîșie limitrofă de terenuri de o lățime nu mai mică de 25 m.

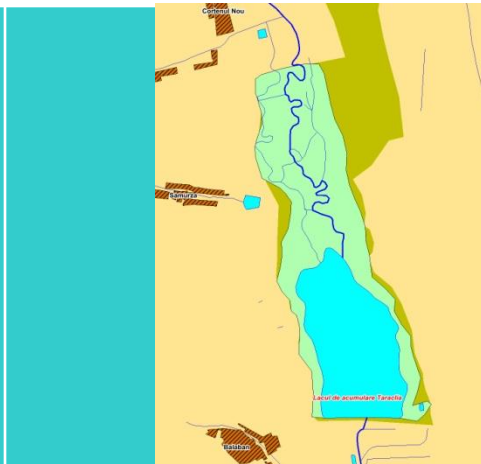
Porțiunea superioară – exemple

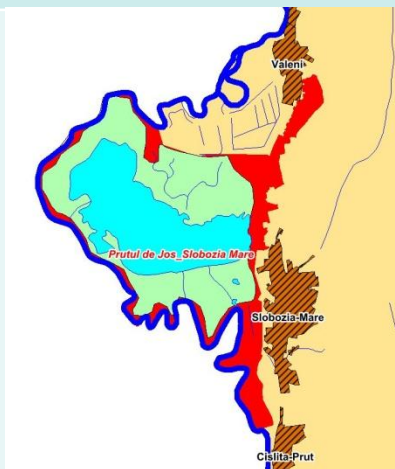
Ghidighici

Comrat

Taraclia

Beleu – Slobozia Mare

Manta

Costești-Stîncă

Criteriile pentru desemnarea zonelor umede de importanță națională din Moldova

- Criteriile se bazează pe:
  - Sistemul de **criterii** ale **Rețelei Ecologice Naționale** în sensul că zonele nucleu sunt desemnate de acest sistem în baza evaluărilor numerice multilaterale ale biodiversității;
  - **Criteriile** pentru desemnarea **ariilor de protecție specială avifaunistică** în sensul că aceste criterii estimează din punct de vedere numeric contribuția la susținerea păsărilor migratoare sau care iernează în teritoriu.
  - **Criteriile** adiționale derivate în scopul evaluării **valorilor specifice** ale zonelor umede derivate din trăsăturile sale **biologice** și importanța socio-economică.

Zona ce corespunde la **cel puțin două** dintre **criteriile** prezentate mai jos reprezintă zonă umedă de importanță națională

- **Criteriul 1.** În calitate de Zonele umede de importanță națională urmează a fi desemnate:
  - 1.a. Zonele-nucleu ale Rețelei Ecologice Naționale evaluate în calitate zone-nucleu de importanță internațională și națională ce includ sectoare semnificative de zone umede;
  - 1.b. Porțiuni separate din punct de vedere geografic ale zonelor de importanță internațională și zonele-nucleu de importanță locală ale Rețelei Ecologice Naționale ce includ arii de protecție specială avifaunistică după cum demonstrează criteriile pentru aceste arii.
- **Criteriul 2.** Zonele-nucleu ale Rețelei Ecologice Naționale pot fi desemnate în calitate de zone umede de importanță națională fiind asociate cu exemple remarcabile de monumente ale naturii geografice (geologice) acvatice ce suportă o faună și flora semnificativă asociată cu ecosistemele acvatice.

Criteriile specifice (I)

- **Criteriul 3.** Zonele pot fi recunoscute în calitate de zone umede de importanță națională ce includ **exemple remarcabile și relativ mari în țară** (nu mai mici de 100 ha) **de ecosisteme ale zonelor umede** (de plante emergente, lunci primare și mlaștini de luncă, zone umede cu dominarea arbuștilor și arborilor) ce suportă preponderent fauna și flora asociată cu ecosistemele acvatice inclusiv concomitent specii de plante și de animale protejate la nivel internațional.
- **Criteriul 4.** Criteriul ariilor de protecție specială **avifaunistice**. Teritoriul sau acvatoriul este recunoscut ca deosebit de important pentru protecția faunei păsărilor în cazul corespunderii oricărui dintre aceste criterii, în baza datelor obținute în cel puțin unul dintre trei ani de observații în locul dat. Criteriul se referă exclusiv la Anexa II a Directivei Păsări (79/409/EEC) substituită de versiunea consolidată (Directiva 2009/147/EC)

Criteriul ariilor de protecție specială avifaunistice – specificație

- 4.1. **Criteriul unui număr mare de specii** (criteriul calitativ). Teritoriul (și, sau acvatoriul) este deosebit de important dacă aici se întâlnesc (cuibăresc sau iernează, sau folosesc teritoriul pentru alimentare sau în timpul migrațiilor sezoniere, sau au un alt caracter de prezență) **mai mult de 50 de specii** de păsări.
- 4.2. **Criteriul de congregații semnificative** (criteriu cantitativ, preliminar determinat și care urmează fie precizat). Teritoriul (și, sau acvatoriul) este deosebit de important pentru protecția faunei păsărilor dacă în limitele lui în total cu perioada iernării, în timpul migrației sezoniere (de primăvară sau toamnă), sau în timpul migrațiilor pentru alimentare sunt întâlnite acolo 4-6 sau mai multe mii de exemplare.
- 4.3. **Criteriul mixt** poate fi aplicat în baza datelor ce pot fi acumulate.

Criteriile specifice (II)

- **Criteriul 5.** Criteriul speciilor rare țintă ale Convenției de la Bonn **trebuie determinat** și introdus pentru a susține desemnarea ariilor de protecție specială avifaunistică și zonarea ariilor de protecție specială avifaunistică, zonelor umede și ariilor protejate.
- **Criteriul 6.** Criteriul faunei asociată cu ecosistemele acvatice deosebit de bogată (nu mai puțin de 100 specii de hidrobionți din taxoanele selectate).
  - Este posibilă dezvoltarea criteriului în raport cu libelulele și liliecii.

Rezultatele estimării a seriei zonelor umede în cadrul proiectului:

Zona umedă	Caracteristica generală	Porțiunea superioară a zonei umede	Bandă riverană
«Druță-Horodiște»	Spațiu mlaștinos pe vârful dealului	N/a	Transformată, nu corespunde naturii
«Moara Domnească-Viișoara»	Cascada de lacuri cu spații mlaștinoase	Starea bună, suprafața dificilă	Degradată
«Hincesti - Rediul de Jos»	Cascada de lacuri cu spații mlaștinoase	Starea bună	Degradată
«Lipovanca»	Cascada de lacuri cu spații mlaștinoase	Starea bună, suprafața dificilă	Degradată
«Alexandreni»	Teritoriu mlaștinos	N/a	Degradată
«Chișcăreni»	Cascada de lacuri cu spații mlaștinoase	Starea relativ bună, suprafața dificilă	Degradată
«Corjeuți»	Lac, transformat în heleșteu	Starea relativ bună, suprafața dificilă	Degradată
«Șeptelici»	Cascada de lacuri cu spații mlaștinoase	Degradată	Degradată
«Sarata Nouă»	Cascada de lacuri cu spații mlaștinoase	Degradată	Degrâată
«Jura-Lopatna»	Sectorul de tip canion	N/a	În starea bună

Zona umedă	Starea generală	Riscurile de uscare	Valoarea specială
«Druță-Horodiște»	Satisfacătoare	Foarte mare, în cazul aridizării – extremal	Obiect geografic deosebit
«Moara Domnească-Viișoara»	Satisfacătoare, eutrofizare	Moderat, în cazul aridizării – moderat	Macrozoobentos divers, speciile protejate faunistice
«Hincesti - Rediul de Jos»	Rea, eutrofizarea puternică	Moderat, în cazul aridizării – mare	Refugiu herpetofaunei
«Lipovanca»	Satisfacătoare, eutrofizare	Moderat, în cazul aridizării – foarte mare	Probabil sectorul coridorului ecologic
«Alexandreni»	Rea, eutrofizarea puternică	Foarte mări	Fragmente de tipul habitatului de importanță europeană
«Chișcăreni»	Rea, eutrofizare puternică	Foarte mări	Speciile protejate ale păsărilor, mamalelor, insectelor, lopitorilor
«Corjeuți»	Satisfacătoare, eutrofizare	Moderat, în cazul aridizării – mare	Macrozoobentos divers, speciile protejate herpetofaunei
«Șeptelici»	Satisfacătoare, eutrofizare	Foarte mări	Speciile protejate ale herpetofaunei și insectelor
«Sarata Nouă»	Satisfacătoare, eutrofizare	Moderat, în cazul aridizării – foarte mare	Speciile protejate ale insectelor și mamalelor
«Jura-Lopatna»	Tranzitoriu	N/a	Zona-nucleu a REN, flora și fauna bogată, incl. speciile rare.

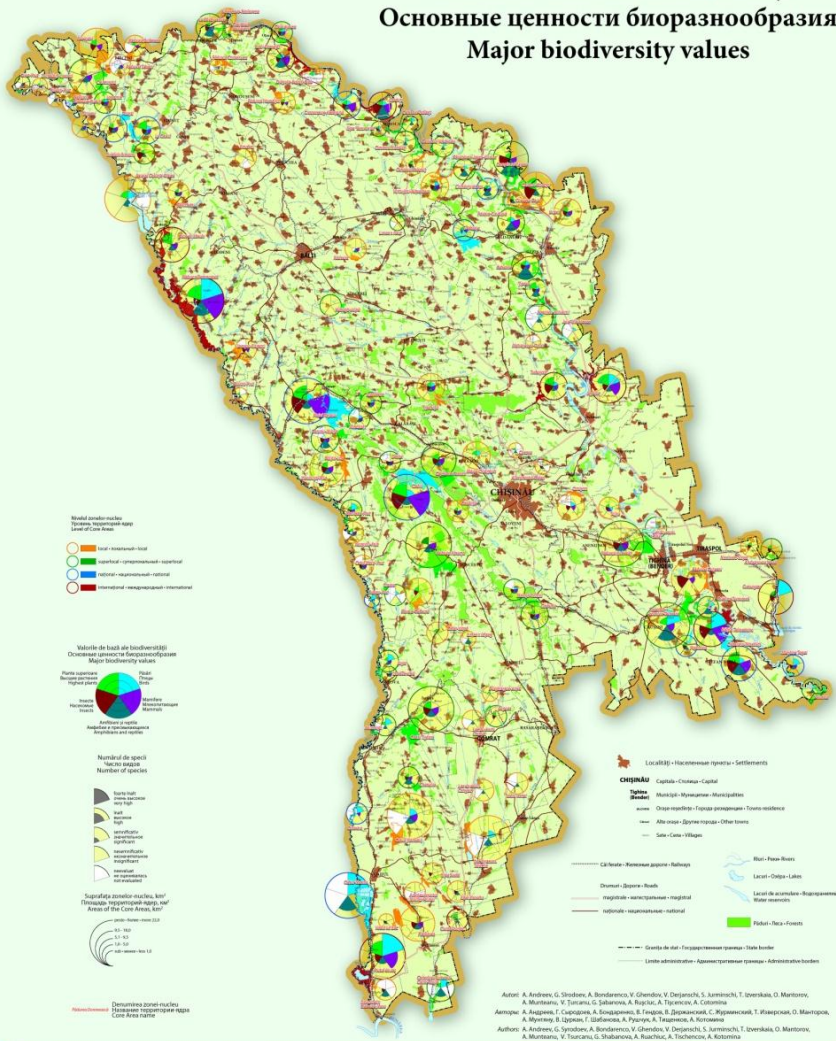
Patrimoniul Dumneavoastră

REPUBLICA MOLDOVA. ZONELE-NUCLEU ALE REȚELEI ECOLOGICE NAȚIONALE
РЕСПУБЛИКА МОЛДОВА. ТЕРРИТОРИИ-ЯДРА НАЦИОНАЛЬНОЙ ЭКОЛОГИЧЕСКОЙ СЕТИ
THE REPUBLIC OF MOLDOVA. CORE AREAS OF THE NATIONAL ECOLOGICAL NETWORK

Valorile de bază ale biodiversității
Основные ценности биоразнообразия
Major biodiversity values

Автори: А. Андреев, Г. Сиродеев, А. Бондаренко, В. Гленидов, В. Деянчиски, С. Јурмински, Т. Изверска, О. Манторов,
 А. Мунтариу, В. Турсану, Г. Шабанова, А. Русчук, А. Трещенков, А. Котомина
Автори: А. Андреев, Г. Сиродеев, А. Бондаренко, В. Гленидов, В. Деянчиски, С. Јурмински, Т. Изверска, О. Манторов,
 А. Мунтариу, В. Турсану, Г. Шабанова, А. Русчук, А. Трещенков, А. Котомина
Authors: A. Andreev, G. Syrodov, A. Bondarenko, V. Ghenidov, V. Dejančiski, S. Jurminski, T. Izverskaia, O. Mantorov,
 A. Munteariu, V. Tursanau, G. Shabanova, A. Rusciuc, A. Trishchenko, A. Kotomina

Scara • Масштаб • Scale 1 : 500 000

În calitate de bază cartografică au fost utilizate materialele elaborate de către Agenția Națională Funciară și Cadastru.

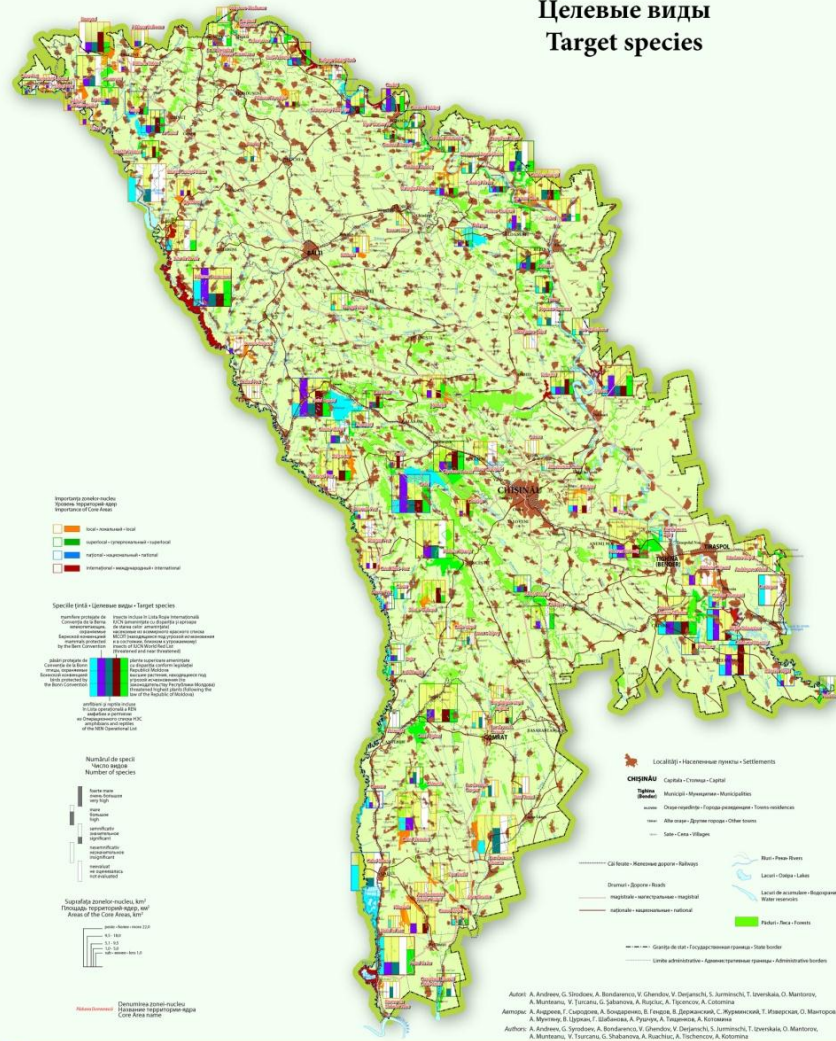
В качестве картографической основы использованы материалы, разработанные в институте земных ресурсов и экологии.

REPUBLICA MOLDOVA. ZONELE-NUCLEU ALE REȚELEI ECOLOGICE NAȚIONALE
РЕСПУБЛИКА МОЛДОВА. ТЕРРИТОРИИ-ЯДРА НАЦИОНАЛЬНОЙ ЭКОЛОГИЧЕСКОЙ СЕТИ
THE REPUBLIC OF MOLDOVA. CORE AREAS OF THE NATIONAL ECOLOGICAL NETWORK

Speciile țintă
Целевые виды
Target species

Authors: A. Andreev, G. Sirodov, A. Bondarenko, V. Gheand, V. Denjanschi, S. Jurminski, T. Izverskaja, O. Mantone, A. Munteanu, V. Turscan, G. Şabanova, A. Ruychuc, A. Tiscenco, A. Cotomina
Авторы: А. Андреев, Г. Сыродов, А. Бондаренко, В. Геченд, В. Денджанши, С. Журмински, Т. Изверская, О. Манторо, А. Мунтеану, В. Турскан, Г. Шабанова, А. Руйчуц, А. Тисценко, А. Котомина
Authors: A. Andreev, G. Sirodov, A. Bondarenko, V. Gheand, V. Denjanschi, S. Jurminski, T. Izverskaja, O. Mantone, A. Munteanu, V. Turscan, G. Şabanova, A. Ruychuc, A. Tiscenco, A. Kotomina

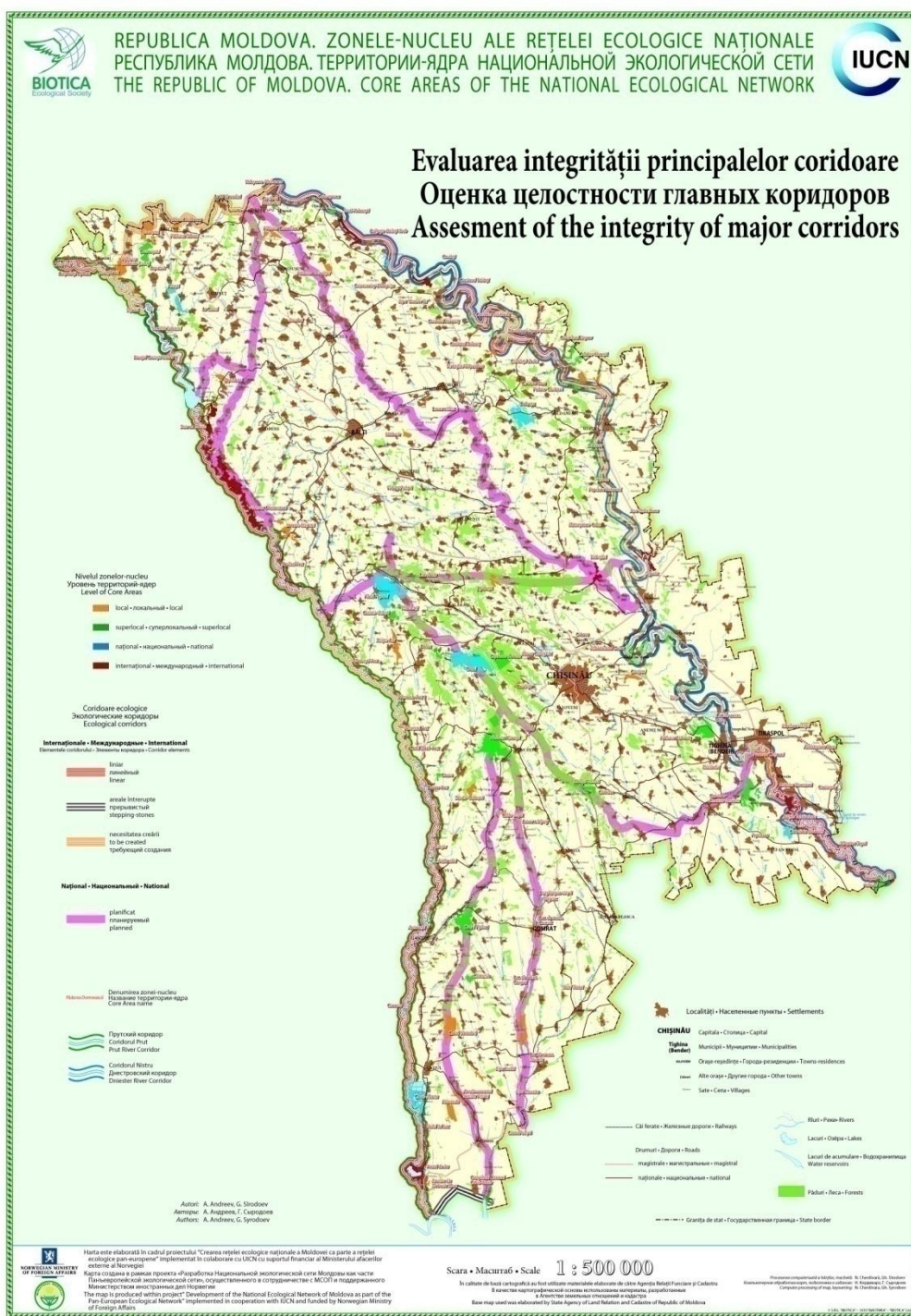
Scara • Macintra6 • Scale 1 : 500 000

În calitate de bază cartografică au fost utilizate materialele elaborate de către Agenția Relații Funciare și Cadastru.

В качестве картографической основы использованы материалы, разработанные в Агентстве земельных отношений и кадастра

Integritatea coridoarelor ecologice principale

În calitate de bază cartografică au fost utilizate materialele elaborate de către Agenția Relații Funciare și Cadastru
В качестве картографической основы использованы материалы, разработанные в Агентстве земельных отношений и кадастра
Base map used was elaborated by State Agency of Land Relation and Cadastre of Republic of Moldova

Procesare a computerizată a hărților, machetă: N. Cherdinvară, Gh. Sirodov
Компьютерная обработка карт, подготовка к изданию: Н. Чердинвара, Г. Сыродов
Система оценки качества: N. Cherdinvară, Gh. Sirodov